

ด่วนที่สุด

ที่ สภข. ๐๑๐๑/๒๓๕

กวด. 250
วันที่ 26 พ.ย. 67
เวลา 10.40

สสค. (eMail)
ส่ง : กวด.
รับที่ : ส12941/67
26 พ.ย. 2567 เวลา 10.30 น.

สภาเกษตรกรแห่งชาติ

๑๒๐ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคาร B) ชั้น ๑
ศูนย์ราชการอาคารเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

เรื่อง (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง รักษาเสถียรภาพราคาข้าวเปลือกด้วยศูนย์ข้าวเปลือกชุมชน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง รักษาเสถียรภาพราคาข้าวเปลือกด้วยศูนย์ข้าวเปลือกชุมชน
๒. รายงานการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกร ครั้งที่ ๒/ ๒๕๖๗
๓. สรุปผลหารือประชุมคณะอนุกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยด้วยห่วงโซ่ข้าวชุมชน เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๗
๔. รายงานการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกร ครั้งที่ ๓/ ๒๕๖๗
๕. สรุปผลการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูล รับฟังปัญหา และแนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยการดำเนินงานของกลุ่มองค์กรที่มีความเข้มแข็ง จำนวน ๓ กลุ่ม
๖. รายงานการประชุมพิจารณา (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยด้วยศูนย์ข้าวเปลือกชุมชน ครั้งที่ ๑
๗. รายงานการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกร ครั้งที่ ๔/ ๒๕๖๗
๘. รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยด้วยห่วงโซ่ข้าวชุมชน ครั้งที่ ๒
๙. สรุปผลการเวทีรับฟังความเห็นข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการเกษตรสำนักงานสภาเกษตรแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๗
๑๐. รายงานการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกร ครั้งที่ ๕/ ๒๕๖๗
๑๑. รายงานการประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ ครั้งที่ ๖/ ๒๕๖๗
๑๒. พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓
๑๓. คำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยด้วยห่วงโซ่ข้าวชุมชน

/ด้วยสภาเกษตรกรแห่งชาติ...

ด้วยสภาเกษตรกรแห่งชาติ ขอเสนอ เรื่อง (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง รักษาเสถียรภาพราคาข้าวเปลือกด้วยศูนย์ข้าวเปลือกชุมชน มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบและพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี ได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

ตามที่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกร ครั้งที่ ๒/ ๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ซึ่งมีมติให้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านข้าว และได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยด้วยห่วงโซ่ข้าวชุมชน เพื่อรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูล และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ในการรักษาราคาผลผลิตข้าวเปลือกให้มีเสถียรภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยการเก็บข้าวเปลือกไว้ในยุ้งฉางเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรไม่ให้ออกสู่ตลาดพร้อมกันจำนวนมาก รวมถึงเป็นกลไกในการสร้างความเป็นธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์กลับคืนสู่เกษตรกรชาวนาไทย และเป็นการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรชาวนาไทยอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพารัฐ เป็นการลดการใช้งบประมาณในการช่วยเหลือเกษตรกร อันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาราคาคข้าวเปลือกตกต่ำอย่างยั่งยืนในอนาคต

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อประเทศ และสังคมไทยอย่างยิ่งในหลายมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงทางอาหาร อีกทั้งข้าวยังเป็นพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากที่สุดของประเทศ โดยในปี ๒๕๖๖ มีพื้นที่ปลูกข้าวรวมทั้งสิ้น ๗๓,๙๓๗,๐๔๗ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๙.๓๗ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมดของประเทศ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ข้อมูล ณ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๖) และมีครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ประมาณ ๔.๖๘ ล้านครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๐ ของครัวเรือนเกษตรกรทั่วประเทศ (รายงานการประชุมคณะรัฐมนตรี ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖) ซึ่งที่ผ่านมาเกษตรกรชาวนาต้องประสบกับปัญหาราคาข้าวเปลือกตกต่ำมาโดยตลอด ทั้งจากปัจจัยภายในประเทศ และภาวะตลาดส่งออกที่ไม่เอื้ออำนวย โดยเฉพาะปัจจัยภายนอกประเทศที่แก้ไขได้ยากขึ้น เนื่องจากข้าวเป็นสินค้าเกษตรตามฤดูกาลที่ช่วงต้นฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตชาวนาจะมีผลผลิตออกมาสู่ตลาดพร้อมกันเป็นจำนวนมาก แต่ช่วงปลายฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวมีปริมาณลดลง ราคาข้าวถึงกลับมาเพิ่มสูงขึ้น ทำให้รัฐต้องสูญเสียบประมาณเป็นจำนวนมากจากการเข้ามาแทรกแซงราคาในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ซึ่งในปี ๒๕๖๖ รัฐบาลได้มีมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับ “ข้าว” ๒ ครั้ง ประกอบด้วยการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการมาตรการรักษาเสถียรภาพราคาคข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๖๖/ ๖๗ และอนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณรวมทั้งสิ้น ๕๕,๐๓๘.๙๖ ล้านบาท จำแนกเป็น วงเงินสินเชื่อ ๔๔,๔๓๗.๐๐ ล้านบาท วงเงินจ่ายขาด ๑๐,๖๐๑.๙๖ ล้านบาท และการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ พิจารณานุมัติ (เพิ่มเติม) วงเงินงบประมาณจำนวน ๕๖,๓๒๑.๐๗ ล้านบาท จำแนกเป็น (๑) งบประมาณจ่ายขาดให้เกษตรกร แห่เงินทุน ธ.ก.ส. วงเงิน ๕๔,๓๓๖.๑๔ ล้านบาท และ (๒) ค่าใช้จ่ายดำเนินการ ธ.ก.ส. วงเงิน ๑,๙๘๔.๙๓ ล้านบาท (ชดเชยต้นทุนเงิน ธ.ก.ส. ในอัตราร้อยละ ๓.๖๑) ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นเพียงการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุเท่านั้น ไม่ได้ก่อให้เกิดความยั่งยืนต่ออาชีพชาวนาแต่ประการใด

/ทั้งนี้ สภาเกษตรกรแห่งชาติ...

ทั้งนี้ สภาเกษตรกรแห่งชาติ ในฐานะองค์กรเกษตรกรที่เป็นตัวแทนของเกษตรกรในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับเกษตรกรรม รวมถึงการคุ้มครองและรักษาประโยชน์ของเกษตรกร ได้ให้ความสำคัญกับพัฒนาความเข้มแข็งของชาวนาไทยอย่างยั่งยืน ตามอำนาจหน้าที่มาตรา ๑๑ (๑) และ (๒) ในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดนโยบายและแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งแก่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทย ด้วยศูนย์ข้าวเปลือก ภายใต้คำสั่งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกรเพื่อรวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มองค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์การเกษตรที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็นต้นแบบในการแก้ไขปัญหาการค้าข้าวเปลือกตกต่ำ สร้างอำนาจต่อรอง สร้างความเป็นธรรมด้านราคาข้าวเปลือก ลดการถูกกดราคา และการถูกเอาเปรียบจากการขายผลผลิต รวมถึงการแก้ปัญหาหนี้สินครัวเรือน อันนำไปสู่การรักษาเสถียรภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการเก็บข้าวเปลือกไว้ในยุ้งฉางเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรไม่ให้ออกสู่ตลาดพร้อมกันจำนวนมาก เป็นการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพารัฐ รวมถึงการสร้างความเป็นธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์กลับคืนสู่เกษตรกรชาวนาไทยอย่างยั่งยืนในอนาคต

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ปัญหาราคาข้าวเปลือกตกต่ำในฤดูกาลเก็บเกี่ยว มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการแก้ไขปัญหายอย่างเร่งด่วนและยั่งยืน เนื่องจากที่ผ่านมารัฐต้องสูญเสียงบประมาณเป็นจำนวนมากจากการเข้ามาแทรกแซงราคาในการรักษาเสถียรภาพราคาข้าวเปลือกในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เพื่อช่วยชะลอผลผลิตข้าวเปลือกไม่ให้ออกสู่ตลาดพร้อมกัน ภายใต้นโยบายของรัฐ เช่น โครงการรับจำนำข้าวเปลือก โครงการประกันรายได้เกษตรกร และโครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือก อาทิเช่นในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ รัฐต้องสูญเสียงบประมาณเป็นเงินจำนวนถึง ๑๑๑,๓๖๐.๐๓ ล้านบาท (มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ และเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖) ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นเพียงการแก้ไขปัญหที่ปลายเหตุ และไม่ได้ก่อให้เกิดความยั่งยืนต่ออาชีพชาวนาแต่ประการใด อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของเกษตรกรชาวนาในระยะยาวด้วย **จึงมีความจำเป็นเร่งด่วน** ควรนำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการนำข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง รักษาเสถียรภาพราคาข้าวเปลือกด้วยศูนย์ข้าวเปลือกชุมชน ไปสู่การขับเคลื่อนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ทันฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวจะออกมาสู่ตลาดพร้อมกันเป็นจำนวนมากในฤดูกาลผลิตปี พ.ศ. ๒๕๖๘/ ๒๕๖๙ เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน

๔.สาระสำคัญและข้อเท็จจริง

๔.๑ จากการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกร ครั้งที่ ๒/ ๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ซึ่งมีมติให้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านข้าว และให้แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งและห่วงโซ่ข้าวชุมชน เพื่อศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูล และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ในการรักษาราคาผลผลิตข้าวเปลือกให้มีเสถียรภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่ม อันนำไปสู่การพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพารัฐ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๔.๒ การประชุมคณะกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยด้วยห่วงโซ่ข้าวชุมชน เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุม ๑ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ด้วยระบบประชุมทางไกลผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ Zoom Meeting เพื่อหารือแนวทางการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านข้าว (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

๔.๓ มติที่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกร ครั้งที่ ๓/ ๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๗ เห็นชอบแผนปฏิบัติงานและงบประมาณในการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยด้วยห่วงโซ่ข้าวชุมชน และมีมติให้ดำเนินการดังนี้ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔)

๔.๓.๑ ให้มีการลงพื้นที่เพื่อศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มองค์กรที่มีความเข้มแข็งและรับฟังปัญหาตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพิ่มเติมจำนวน ๓ แห่ง ดังนี้ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕)

๑) กลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรมัยยิ่นน้ำอ้อม ตำบลน้ำอ้อม อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร ผู้เข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น แนวทาง และข้อเสนอแนะ เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยด้วยห่วงโซ่ข้าวชุมชนประกอบด้วย เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และหน่วยงานภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๖๘ ราย

๒) กลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรอินทรีย์จังหวัดอำนาจเจริญ ตำบลห้วยไร่ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ ผู้เข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น แนวทาง และข้อเสนอแนะ เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยด้วยห่วงโซ่ข้าวชุมชนประกอบด้วย เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และหน่วยงานภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๕๗ ราย

๓) สหกรณ์การเกษตรทับคล้อ จำกัด ตำบลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ผู้เข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็น แนวทาง และข้อเสนอแนะ เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยด้วยห่วงโซ่ข้าวชุมชนประกอบด้วย เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และหน่วยงานภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๕๑ ราย

ทั้งนี้ จากการลงพื้นที่ของคณะอนุกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยด้วยห่วงโซ่ข้าวชุมชน ภายใต้คำสั่งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกร ได้รวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูล จากกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์การเกษตรที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อแก้ไขปัญหาการค้าข้าวเปลือกตกต่ำ สร้างอำนาจต่อรองลดการถูกกดราคา การถูกเอาเปรียบจากขายผลผลิตข้าว และเป็นกลไกในการสร้างความเป็นธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์กลับคืนสู่เกษตรกรชาวนาไทย พบว่า กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนดังกล่าวมีศักยภาพ และมีความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกลุ่มได้ด้วยตนเองดีแล้วในระดับหนึ่งตั้งแต่การบริหารจัดการกลุ่มและเครือข่าย การบริหารจัดการการผลิต การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล การบริหารจัดการแผนงาน การบริหารจัดการการแปรรูป และการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้พบว่า กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนดังกล่าวยังติดปัญหาบางประการในการดำเนินการที่จะพัฒนาต่อยอดเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของกลุ่มในบางประเด็น เช่น การขาดเงินทุน และเงินทุนหมุนเวียนที่เพียงพอต่อการรับซื้อผลผลิตข้าวเปลือกของสมาชิกในกลุ่ม และเครือข่าย ถึงแม้ว่าที่ผ่านมาจะมีหน่วยงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเข้ามาให้การช่วยเหลือในประเด็นดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดของระเบียบ และหลักเกณฑ์การอนุมัติวงเงินกู้ของหน่วยงานดังกล่าวทำให้ไม่สามารถอนุมัติวงเงินกู้ได้ตามความต้องการของกลุ่มเกษตรกรดังกล่าว ส่งผลทำให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และเครือข่ายเกษตรกรสูญเสียโอกาส และการสร้างรายได้ รวมถึงการสร้างความสามารถในการแข่งขันตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการแก้ปัญหานี้ขึ้นทั้งในภาคเกษตร การสร้างรายได้ในภาคการเกษตร โดยใช้หลักการ ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ ประกอบกับประเด็นปัญหาการรับสนับสนุนประเภทสินทรัพย์การเกษตร ครุภัณฑ์ เครื่องจักรกล เทคโนโลยีและนวัตกรรม อาคาร และสิ่งปลูกสร้าง ตลอดจนการสนับสนุนอื่น ๆ ของภาครัฐ เนื่องจากต้องเป็นไปตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๖) เรื่อง การโอนสินทรัพย์ของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด จึงทำให้ไม่เกิดความคล่องตัว และยังเป็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการดังกล่าว (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕)

๔.๓.๒ จัดประชุมคณะอนุกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยด้วยห่วงโซ่ข้าวชุมชน ครั้งที่ ๑/ ๒๕๖๗ เพื่อยก (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบายฯ ณ สหกรณ์การเกษตรห้วยคล้อ จำกัด อำเภอห้วยคล้อ จังหวัดพิจิตร จำนวน ๑๐ ราย (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๖)

๔.๔ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกร ประชุมครั้งที่ ๔/ ๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๗ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยด้วยห่วงโซ่ข้าวชุมชน ครั้งที่ ๑ และเห็นชอบในการจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อข้อเสนอฯ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๗)

๔.๕ คณะอนุกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยด้วยห่วงโซ่ข้าวชุมชน ประชุมพิจารณา (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยด้วยศูนย์ข้าวเปลือก ครั้งที่ ๒/ ๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อ (ร่าง) ข้อเสนอฯ ดังกล่าว (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๘)

๔.๖ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ จัดโครงการเวทีรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการเกษตรของสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด และสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๙)

๔.๗ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกร ประชุมครั้งที่ ๕/ ๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๗ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยด้วยศูนย์ข้าวเปลือกชุมชน (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๐)

๔.๘ สภาเกษตรกรแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบ (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยด้วยศูนย์ข้าวเปลือกชุมชน ครั้งที่ ๖/ ๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ - ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ของคณะอนุกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทยด้วยศูนย์ข้าวเปลือกชุมชน ภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกร เพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๑)

๕. ประเด็นของปัญหาที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

จากการประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ ครั้งที่ ๖/ ๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๑ - ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุม ๑ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ชั้น ๑ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคาร B) แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร และสถานที่ทำการสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด ๗๗ จังหวัด ด้วยระบบประชุมทางไกลผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting) ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้บริหารสภาเกษตรกรแห่งชาติ สมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติ จำนวน ๑๐๐ คน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๑) ที่ประชุมมีมติเห็นชอบเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา (ร่าง) ข้อเสนอของสภาเกษตรกรแห่งชาติ เรื่อง รักษาเสถียรภาพราคาข้าวเปลือกด้วยศูนย์ข้าวเปลือกชุมชน ดังนี้

ขอให้รัฐส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างศูนย์ข้าวเปลือกชุมชนตามรูปแบบที่สภาเกษตรกรแห่งชาติได้นำเสนอ เพื่อเป็นกลไกการเชื่อมโยงเครือข่าย และต่อยอดการดำเนินการของกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ศูนย์ข้าวชุมชน และกลุ่มนาแปลงใหญ่โดยการพิจารณาให้สอดคล้องตามขนาดพื้นที่ปลูกและปริมาณผลผลิตข้าว ที่เป็นการดำเนินการบริหารจัดการ การผลิตข้าวที่ต้นน้ำเดิมไปสู่การยกระดับการบริหารจัดการข้าวเปลือกกลางน้ำ และปลายน้ำ รวมถึงเป็นกลไก ในการสร้างความเป็นธรรมในการแบ่งปันผลประโยชน์กลับคืนสู่เกษตรกรชาวนาไทย และเป็นการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของเกษตรกรชาวนาไทยอย่างยั่งยืน

๖. ผลกระทบ

๑. ผลกระทบต่อนโยบายของรัฐบาล

๑.๑ การดำเนินการตามข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง พัฒนาความเข้มแข็งชาวนาไทย ด้วยศูนย์ข้าวเปลือกชุมชน ของสภาเกษตรกรแห่งชาติจะช่วยส่งเสริมระบบเศรษฐกิจภาคการเกษตรของประเทศไทย ที่มีเกษตรกรชาวนาไทย ๔.๖๘ ล้านครัวเรือนทั่วประเทศ (ข้อมูลประกอบการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖) มีความมั่นคงในอาชีพ อีกทั้งช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ ภาคการเกษตร ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ หรือ GDP (Gross Domestic Product) ภาคการเกษตร เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๖ ดังนี้

กรอบระยะสั้น สอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะนโยบายแรก ของรัฐบาล คือ การแก้ปัญหาหนี้สินทั้งในภาคเกษตร ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน

กรอบระยะกลางและระยะยาว สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่จะเสริม ขีดความสามารถให้กับประชาชนผ่านการสร้างรายได้ ลดรายจ่าย สร้างโอกาส ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้าง คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้กับประชาชนทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ดังนี้

๑) การสร้างรายได้ในภาคการเกษตร โดยใช้หลักการ ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ โดยการใช้การทูตเศรษฐกิจเชิงรุกเพื่อเปิดประตูการค้าสู่ตลาดใหม่ ๆ ให้สินค้าและบริการของประเทศ ไทย รวมถึงการให้ความสำคัญกับตลาดเดิมที่รวมถึงประเทศบ้านใกล้เรือนเคียง

๒) การเปลี่ยนบทบาทของรัฐที่เคยเป็นผู้กำกับดูแลที่เต็มไปด้วยกฎระเบียบ และข้อบังคับ ให้เป็นผู้สนับสนุนที่ปลดล็อกข้อจำกัดของประชาชน สร้างโอกาสให้กับประชาชนในการสร้างรายได้ และเจริญเติบโต อาทิ การยกเลิก และปรับปรุงกฎหมายที่ไม่จำเป็น

๓) การบริหารจัดการภาคการเกษตรที่ครบถ้วนทุกด้านตั้งแต่ดิน น้ำ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ กลไกราคา แหล่งเงินทุน นวัตกรรม และกรรมสิทธิ์ที่ดิน ของเกษตรกรผู้ปลูกพืช ผู้เลี้ยงปศุสัตว์ และกลุ่มประมง มีเป้าหมายทำให้รายได้ของเกษตรกรทั้งประเทศเพิ่มขึ้น

๔) การพักหนี้เกษตรกรตามเงื่อนไขและคุณสมบัติที่เหมาะสม

๕) การจัดทำ Matching Fund ซึ่งเป็นการลงทุนร่วมกันระหว่างรัฐบาล และเอกชน เพื่อลงทุนพัฒนา Start-up ที่มีศักยภาพให้เติบโต และแข่งขันได้

๖) การกระจายทรัพยากร และกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปสู่ชุมชน

๒. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาพรวมหรือเฉพาะท้องถิ่น

การดำเนินการตามข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง รักษาเสถียรภาพราคาข้าวเปลือกด้วย ศูนย์ข้าวเปลือกชุมชนของสภาเกษตรกรแห่งชาติจะเป็นกลไกช่วยเชื่อมโยง และต่อยอดการดำเนินการของ กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ศูนย์ข้าวชุมชน และกลุ่มนาแปลงใหญ่ที่เป็นการดำเนินการบริหารจัดการ การผลิตข้าวที่ต้นน้ำ (ผลิต) ไปสู่การยกระดับการบริหารจัดการข้าวเปลือกกลางน้ำ (แปรรูป) และปลายน้ำ (ตลาด) สร้างอำนาจต่อรอง ลดการถูกกดราคา การถูกเอาเปรียบจากการขายผลผลิต และสร้างความเป็นธรรม ในการแบ่งปันผลประโยชน์กลับคืนสู่เกษตรกรชาวนาไทยอย่างยั่งยืน รวมถึงแก้ปัญหาหนี้สินครัวเรือน อันนำไปสู่ การรักษาเสถียรภาพด้านราคา และสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการเก็บข้าวเปลือกไว้ในยุ้งฉางเกษตรกรหรือสถาบัน เกษตรกรไม่ให้ออกสู่ตลาดพร้อมกันจำนวนมาก อันเป็นการนำไปสู่การส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของ เกษตรกรชาวนา จำนวน ๔.๖๘ ล้านครัวเรือน ทั่วประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพารัฐ (ข้อมูลประกอบการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

ไม่มี

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ไม่มี

๙. ขอกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๙.๑ นโยบายสำคัญของรัฐบาลที่ได้มีการแถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๖ ประกอบด้วย

๙.๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๙.๑.๑.๑ การเกษตรสร้างมูลค่า ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร ประกอบด้วย (๑) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (๒) เกษตรปลอดภัย (๓) เกษตรชีวภาพ (๔) เกษตรแปรรูป และ (๕) เกษตรอัจฉริยะ ภายใต้นโยบายของรัฐบาล การสร้างรายได้ในภาคการเกษตร โดยใช้หลักการตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้

๙.๑.๑.๒ พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ ที่มีทักษะและจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการแข่งขัน และมีอัตลักษณ์ชัดเจน โดย (๑) สร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะ (๒) สร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน (๓) สร้างโอกาสเข้าถึงตลาด (๔) สร้างโอกาสเข้าถึงข้อมูล และ (๕) ปรับบทบาทและโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐ ภายใต้นโยบายของรัฐบาล การจัดทำ Matching Fund ซึ่งเป็นการลงทุนร่วมกันระหว่างรัฐบาล และเอกชน เพื่อลงทุนพัฒนา Start-up ที่มีศักยภาพให้เติบโต และแข่งขันได้

๙.๑.๒ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๙.๑.๒.๑ การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง โดย (๑) ส่งเสริมการปรับตัวกรรมในระดับครัวเรือนให้มีขีดความสามารถในการจัดการวางแผนชีวิต สุขภาพ ครอบครัว การเงินและอาชีพ (๒) เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งตนเองและการพึ่งพากันเอง (๓) สร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสร้างประชาธิปไตยชุมชน และ (๔) สร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาให้กับชุมชน ภายใต้นโยบายของรัฐบาล การสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น และการกระจายทรัพยากรและกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปสู่ชุมชน

๙.๒ พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยสภาเกษตรกรแห่งชาติ ถือเป็นองค์กรตัวแทนของเกษตรกร ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานแทนเกษตรกรและกลุ่มองค์กรเกษตรกรในการคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิต การแปรรูปและการตลาด ส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งการจัดทำข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งแก่เกษตรกร และองค์กรเกษตรกรในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร และการให้ความเห็นต่อนโยบาย กฎหมาย หรือข้อตกลงที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อเกษตรกร ตลอดจนอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๑ (๑) (๒) และ (๖) โดยมีสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ เป็นหน่วยงานของรัฐ ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของสภาเกษตรกรแห่งชาติ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๒)

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

สภาเกษตรกรแห่งชาติ ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อเห็นชอบ (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง รักษาเสถียรภาพราคาข้าวเปลือกด้วยศูนย์ข้าวเปลือกชุมชน และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายณัฏฐ์ จำเล)
ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

ศูนย์ขับเคลื่อนนโยบายและบริหารกิจการพิเศษ

โทร./โทรสาร. ๐๒ ๑๔๒ ๓๔๐๗

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Specialcenter@nfc.mail.go.th